

POSTADRES
Postbus 20
7500 AA ENSCHEDE

BEZOEKADRES
Hengelsestraat 51

TELEFOONNUMMER
14053

Aan de Gemeenteraad

DATUM	ONS KENMERK	BEHANDELD DOOR
24 februari 2023	2300013220	L.C.M. Kuiper
UW BRIEF VAN	UW KENMERK	DOORKIESNUMMER
		06 22 40 19 46

ONDERWERP
Structurele voortzetting en uitbreiding OnderwijsJeugdhulpArrangementen (OJA)

Geachte leden van de Raad,

Op 5 Enschedese scholen voeren we sinds september 2018 de pilot OnderwijsJeugdhulp-Arrangementen (OJA) uit. Sinds de start van de pilot hebben wij u geïnformeerd over de voortgang ervan. En over hoe we de pilot hebben bijgestuurd. Uw raad heeft de pilot OJA met warme belangstelling gevolgd. Op 31 januari 2022 is unaniem de motie 'OJA op alle scholen onderzoeken' aangenomen. Deze brief gaat over het vervolg van de pilot en de uitvoering van de motie.

Pilot OJA

In september 2018 is de pilot OJA gestart op een aantal zorgintensieve scholen¹ in Enschede. Het zijn scholen in het regulier onderwijs en scholen in het (voortgezet) speciaal onderwijs. In deze pilot werken (onderwijs, 2 jeugdhulpaanbieders en de gemeente Enschede samen.

De deelnemende scholen en de jeugdhulpaanbieders zijn:

<i>School</i>	<i>Bestuur</i>	<i>Jeugdhulpaanbieder</i>
Bonhoeffer College Vlierstraat Praktijkonderwijs	Carmelcollege	Pluryn
Speciaal Onderwijs Het Reliëf	Attendiz	Pluryn
Voortgezet Speciaal Onderwijs Neon College	Attendiz	Pluryn
Speciaal Basis Onderwijs Ariënschool	KOE	Jarabee
Speciaal Basis Onderwijs Het Pontem ²	Consent	Jarabee

¹ Met zorgintensieve scholen worden de scholen bedoeld waar relatief veel leerlingen zijn die een vorm van jeugdhulp nodig hebben (25% of meer). Dat zijn scholen in het speciaal basis onderwijs (sbo), (voortgezet) speciaal onderwijs ((v)so) en praktijkonderwijs.

² M.i.v. schooljaar 2021-2022 zijn Speciaal Basis Onderwijs De Spinaker en Speciaal Basis Onderwijs De Tender samen gegaan onder de naam Het Pontem

Met de pilot willen we ervoor zorgen dat kinderen en jongeren die extra hulp nodig hebben, onze ondersteuning zo vroeg en zo snel mogelijk krijgen. We ondersteunen ze op school en thuis. De aanpak is innovatief en in Nederland uniek. We beschouwen de pilot als geslaagd als de kinderen en jongeren voordeel hebben van deze aanpak.

In de afgelopen jaren is vastgesteld dat kinderen/ouders en scholen baat hebben bij de OJA-aanpak. Ongeveer 900 leerlingen op de OJA-scholen ervaren de voordelen:

- Bij OJA kunnen ouders en leerlingen laagdrempelig en in een vertrouwde omgeving een hulpvraag stellen. Het lukt om met zorgmijdende ouders en leerlingen in gesprek te komen om passende ondersteuning te bieden. Door het goed en veelvuldig contact van de school en de jeugdhulpaanbieder met ouders bereiken we meer kinderen die ondersteuning nodig hebben. In combinatie met de laagdrempelige toegang wordt preventief geïntervenieerd of eerder passende zorg geboden.
- Ook wordt de ondersteuning zoveel als mogelijk op school geboden, in plaats van dat de leerling naar de hulpverlening toe moet. Dit maakt het tevens mogelijk om ondersteuning en zorg groepsgericht aan te bieden.
- Professionals vanuit zorg en onderwijs functioneren als gezamenlijk team en vullen elkaar aan. Ze kunnen sneller en flexibeler inspelen op wat leerlingen nodig hebben. Doordat onderwijs en jeugdhulp intensief met elkaar samen werken, zijn wij in staat gebleken om jeugdhulp te normaliseren door het opvoedkundig klimaat op onze scholen te versterken. De OJA levert merkbaar een bijdrage aan de rust (door aanwezigheid van vertrouwde gezichten) en veiligheid op de scholen. Leerkrachten kunnen meer aandacht aan onderwijs geven.
- De ouders en scholen zijn tevreden met de korte lijnen, de laagdrempelige manier van het vragen om hulp en ondersteuning en de snelle inzet van hulp. Er is standaard goede zorg aanwezig voor de kinderen op school en maatwerk blijft mogelijk. De OJA-aanpak levert positieve (maatschappelijke) effecten op voor leerlingen en ouders.

De financiële analyses laten ook een duidelijke positieve ontwikkeling zien. In 2020 dalen de gemiddelde kosten per client die onder regie staan van de jeugdhulpaanbieder. Het financiële resultaat onder aan de streep ontwikkelt zich positiever dan het totale resultaat op Jeugdhulp voor de gemeente. Zonder de OJA waren de uitgaven jeugdhulp hoger geweest.

In 2021 heeft een tussenevaluatie plaatsgevonden en is door onderzoeksbureau AEPB een onafhankelijke studie met een maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) uitgevoerd. Ook dit onderzoek laat zien dat de OJA-aanpak positieve (maatschappelijke) effecten heeft voor leerlingen en ouders.

We gaan door met OJA

In 2022 hebben we de OJA verder ontwikkeld. We hebben daarbij gebruik gemaakt van:

- de ervaringen van de afgelopen jaren;
- de kwalitatieve opbrengsten;
- de financiële analyses;
- de uitkomsten van de tussentijdse evaluatie.

Een aantal elementen uit de OJA blijkt heel goed te werken. Deze hebben we behouden en nog beter gemaakt. Dit zijn:

- 1) één hoofdaanbieder van jeugdhulp op school die de totale (financiële) verantwoordelijkheid heeft;
- 2) de intensivering van regievoering en de fysieke aanwezigheid van de OJA-jeugdhulpmedewerkers op school;
- 3) lumpsumbudget voor alle jeugdzorg.

Er is een financieringswijze gevonden die recht doet aan de inspanningen en bewegingen binnen het OJA-concept. De berekening van het lumpsumbudget per school zal niet langer gebaseerd worden op de uitgaven jeugdhulp per school in 2018, maar op een kostendekkend tarief per leerling. Dit conform de vereisten van wetgeving rondom reële tarieven.

De OJA is ontwikkeld tot een toekomstbestendige aanpak. We gaan de OJA voortzetten. Onze partners hebben tijdig de benodigde duidelijkheid gekregen om de aanpak structureel in te kunnen voeren. De scholen die nu deelnemen aan de pilot OJA blijven na afloop van de pilot dit arrangement bieden.

We breiden OJA uit met andere scholen

Als de pilot OJA succesvol zou zijn, wilden we dit ook graag op andere scholen beginnen. Dat is altijd het idee bij de pilot geweest. Uw raad heeft ook op 31 januari 2022 unaniem de motie 'OJA op alle scholen onderzoeken' aangenomen.

De OJA is geen doel op zich, maar een middel om de ondersteuning aan kinderen vroegtijdig, snel en thuis nabij te organiseren. De OJA is speciaal ontwikkeld als een werkwijze voor zorgintensieve scholen. Deze aanpak is 1 manier om onderwijs en jeugdhulp aan elkaar te verbinden. De ondersteuningsstructuur op de school wordt met een OJA versterkt met kennis en expertise van jeugdhulp.

Er zijn ook andere manieren om op school de ondersteuning en hulp aan kinderen te verbeteren. Zo heeft iedere school of IKC (IntegraalKindCentrum) in Enschede een wijkcoach. Op een aantal scholen is er extra inzet van een pedagogisch medewerker of is een huiskamer voor leerlingen ingericht. Het project Kansrijk Ondersteunen biedt ook mogelijkheden om maatwerk te leveren. Dit wordt uitgevoerd op een aantal scholen in het voortgezet onderwijs. Hiervoor wordt onder andere het budget 'jongerenwerk op school' ingezet. Daarnaast zijn er plannen voor een aanpak voor collectieve financiering uit WLZ, ZVW en Jeugdhulp voor zorg in onderwijstijd op cluster 3-scholen.

Het is belangrijk om goed te kijken wat de hulpvragen op een school zijn. En te kijken welke hulpvragen en elementen daarin het vaakst voorkomen. Vervolgens richten we daar de ondersteuning op in. Dat is maatwerk per school. Het is dus niet nodig en ook niet wenselijk om op alle scholen een OJA te bieden. Sommige scholen zijn beter geholpen met andere vormen van ondersteuning.

Bij OJA speelt verder mee dat de wijze waarop de financiering is geregeld, het niet mogelijk maakt om een OJA op alle scholen in te richten. Eén van de werkzame elementen van de aanpak is de lumpsumfinanciering. Het lumpsumbudget wordt vastgesteld aan de hand van gemaakte jeugdhulputgaven van de leerlingen op de betreffende school. Als er weinig leerlingen jeugdhulp ontvangen, betekent dit dat de hoogte van het lumpsumbedrag ontoereikend is om daarmee de uitvoerings- en zorgkosten te ondervangen.

In afstemming met de onderwijspartners zijn de volgende criteria opgesteld en gehanteerd om te onderzoeken welke andere scholen een OJA kunnen gaan bieden:

- 1) Zorgintensiteit/omvang van jeugdhulp op school
Het belangrijkste criterium is het percentage leerlingen met jeugdhulp op een school(locatie): dit is hoger dan 25%. Dit criterium moet in samenhang worden bekeken met het absoluut aantal kinderen met jeugdhulp, het totaalbedrag aan jeugdhulp en soorten jeugdhulp.
- 2) Lopende pilots
Een tweede criterium is of er lopende ontwikkelingen zijn of andere pilots op de school met afspraken tussen partners die gerespecteerd moeten worden.

Eind 2022 is met alle onderwijsbestuurders/-directeuren met scholen in Enschede een gesprek gevoerd over de uitbreiding van de OJA. Dus niet alleen met de bestuurders/directeuren met zorgintensieve scholen. Ook al is op basis van de criteria voor een heel groot deel van de scholen in het regulier onderwijs op voorhand helder dat een OJA niet passend is, we hechten er belang aan om dit binnen het hele onderwijsveld te bespreken en te delen. De gesprekken werden breder gevoerd dan alleen over OJA. Ze boden ook ruimte om met elkaar het gesprek te hebben over ondersteuningsbehoeften en verkenning van andere mogelijkheden om de verbinding tussen onderwijs en (jeugd)hulp vanuit de gemeente gestalte te geven.

Deze gezamenlijke gesprekken hebben geleid tot de uitkomst dat de gemeente Enschede het mogelijk kan maken dat, naast de huidige vijf OJA-scholen, Panta Rhei College en Het Stedelijk Diekman een OJA kunnen gaan bieden. Dit is op basis van de huidige inzichten en stand van zaken. Het is goed denkbaar dat in de toekomst ook voor andere, zorgintensieve scholen, OJA een passend construct is. Dit blijven we in de gaten houden. (Zie bijgaande memo 'OJA-uitbreiding' aan Bestuurlijk Overleg Onderwijs Kinderopvang d.d. 6 februari 2023).

We beschouwen hiermee de motie 'OJA op alle scholen onderzoeken' als afgehandeld.

We brengen OJA onder in de regionale inkoop Jeugdhulp

De regionale inkoop van Jeugdhulp bood ruimte om pilots te starten. En om deze met het instrument subsidie te financieren. Bij de start van de pilot OJA hebben we van deze ruimte gebruik gemaakt.

Bij duurzame voortzetting van de OJA-werkwijze is deze ruimte er niet meer. Dan moeten we kiezen voor een inkooptraject. Dit doen we niet lokaal, maar binnen de regionale inkoop Jeugdhulp. Dit heeft ook voordelen:

- het brengt ons een stap dichterbij regionale inbedding; hierdoor kunnen leerlingen uit andere gemeenten makkelijker deelnemen aan de OJA op een school in Enschede;
- andere Twentse gemeenten kunnen een OJA inkopen en dus ook scholen buiten Enschede kunnen een OJA gaan bieden;
- zorgaanbieders hoeven niet met elke gemeente verschillende afspraken te maken.

Vanaf 1 januari 2025 gelden er nieuwe inkoopcontracten. Dat is het eerste moment waarop we de OJA onder kunnen brengen in de regionale inkoop.

Beschikkingsarm

Tijdens de OJA-pilot werken we 'beschikkingsarm'. Dat betekent dat leerlingen en hun ouders en/of opvoeders jeugdhulp op maat krijgen zonder individuele beschikking.

De kracht van de OJA is dat we snel hulp kunnen bieden. Eigenlijk meteen als de hoofdaanbieder en de ouders het eens zijn over wat goede hulp is. Als het nodig is, kan de hoofdaanbieder gelijk doorverwijzen naar een andere partij. Soms is er sprake van lichte problematiek. Of een eenvoudige vraag. In die situaties willen we snel kunnen helpen.

Het opmaken van schriftelijke beschikkingen kost veel tijd en draagt in deze gevallen niet direct bij aan het verbeteren van de situatie. Daarom kiezen we voor een werkwijze waar er én snel en flexibel hulp geboden kan worden én met zo weinig mogelijk administratieve lasten. Zeker in deze tijden met personeelskrapte en een tekort aan middelen in de jeugdhulp is dit nog meer van belang dan voorheen.

Daarom hebben we afgesproken:

- We zetten de ondersteuning altijd in in overleg met de ouders en de jeugdige.
- De inzet van jeugdhulp is voor jeugdige en ouders altijd vrijwillig; het succes van de inzet van deze jeugdhulp is sowieso sterk afhankelijk van de medewerking van ouders en kind; dat betekent dat we geen hulp kunnen bieden zonder instemming van de ouders en kind.

- Afhankelijk van de zwaarte van de ondersteuningsvraag, worden de afspraken met de ouder opgenomen in het zorgplan of is er een registratie in het schooldossier, zodat voor de ouder duidelijk is wat is afgesproken en welke hulp wordt ingezet.
- Als ouders en kind het niet eens zijn met de in te zetten maatwerkvoorziening, zijn er verschillende manieren om ouders en kinderen te informeren en te ondersteunen bij de stappen die gezet kunnen worden om een oplossing te vinden.
- Mocht in dit proces een ouder vragen om een beschikking, dan zal uiteraard altijd een beschikking worden verstrekt. Tot op heden is dat nog nooit gebeurd. De mogelijkheid om in bezwaar te gaan blijft dus ook binnen OJA bestaan.

Het is belangrijk dat we ouders goed informeren over de verschillende mogelijkheden. Zeker over de mogelijkheid dat ze een beschikking kunnen krijgen. Om hiervoor te zorgen, hebben we dit met elkaar afgesproken de mogelijkheden te noemen:

- in de schoolgids;
- in het zorgplan of dossier;
- in de brochure van de jeugdhulpaanbieder;
- tijdens ouderavonden op school.

Gedurende het traject overleggen we regelmatig met het kind en zijn of haar ouders. Of de ondersteuning nog passend is. En of deze bijdraagt aan de gewenste ontwikkeling van het kind.

Vervolg

De OJA wordt op de huidige 5 OJA-scholen voortgezet. Met ingang van 1 september 2023 zal de berekening van het lumpsumbudget per school gebaseerd worden op een kostendekkend tarief per leerling. Tot het moment dat OJA regionaal is ingekocht, wordt de huidige financiering door een begrotingssubsidie aan Pluryn en Jarabee voortgezet.

In afstemming met het onderwijs is geconcludeerd dat deelname van nieuwe scholen niet met ingang van september 2023 zal kunnen zijn. Het is niet realistisch om voor deze nieuwe scholen op een dergelijke korte termijn de (organisatorische, juridische- en financiële) randvoorwaarden te realiseren.

Vanaf januari 2025 wordt de OJA ondergebracht in de regionale inkoop Jeugdhulp en dat is daarmee ook een 'natuurlijk' moment waarop de 2 andere scholen een OJA kunnen starten.

We zijn er trots op dat we samen met jeugdhulpaanbieders Pluryn en Jarabee en onze onderwijspartners deze aanpak hebben ontwikkeld. Een aanpak waar onze kinderen en jeugdigen voordeel van hebben. Een werkwijze die ontwikkelkansen van kinderen vergroot. En die bijdraagt aan het gezond en veilig opgroeien van de kinderen in onze stad.

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders van Enschede,
de loco-Secretaris, de Burgemeester,

(E.A. Smit)

(R.W. Bleker)